

AXBOROTLARNING JAMIYATDAGI TA‘SIRI

*Umurzoqov Feruzjon O‘zbekiston
Xalqaro islom akademiyasi
Din sotsiopsixologiyasi mutaxassisligi
1-bosqich magistranti*

Annotatsiya: Axborotlarni to‘g‘ri tafakur qilish osoyishtyalikni mustahkam poydevori.

Kalit so‘zlar: tafakkur, information progress, ekstrimizim, motor pozitsiy,

KIRISH

Biz rivojlanar ekanmiz hayotiy faoliyatimiz uchun ko‘plab omillar axamiyatli hissoblanadi bu omillar ichida kundalik oladigan ma‘lumotlarimiz ayni damda hayotimizning ajralmas bir bo‘lagi sifatida qaraladi, Axbarot deganda bror bir voqea va xodisa haqida ma‘lumot, yoki ma‘lumotlar majmuasi ko‘z o‘ngimizda gavalannishi tabiy xolat va bu bilan birgalikda axbarotlar turlariga ham axamiyyat qaratmasdan ilojimiz yoq chunki xar bir narsaning o‘ziga yarasha turlari mavjudligi bilan bir qatorda axborotlarning ham turlari mavjud bo‘lib, Hozirgi vaqtda butun olamdagi butun borliqda ro‘y berayotgan yangilik va xabarlar desak mubolag‘a bo‘lmaydi. Shu bilan birgalikda axborotlar bizning so‘zlarimizda muloqotimizda har bir bitilgan yozuvlarda uchratamiz va shuning uchun ham Axbarot (lotincha information tushuntirish xabar olish va bayon etish ma‘nolarini anglatadi axborotlar turlargaxam ajratiladi ba‘zi axborotlar yozuvlar bilan bazilari ovoz va rasmlar orqali bayon qilinadi shu bois bu axborotlarning barini biz ongli ravishda tog‘ri va noto‘g‘ri idrok qilamiz bu bilan bir qatorda ayni damda butun yer yuzida progress jadal tarzda rivojlanayotgan vaqtda axborotlarixam ijobiy va salbiy tomonga ajratib olishimiz bizni tog‘ri va noto‘g‘ri idrok etishimiz bilan bog‘liq bo‘lmoqda xozirda ekstrimizim va shu kabi salbiy axborotlar keng tarqalayotgan vaqtda inson psixologik jixatdan ongli ravishda har bir ma‘lumotni o‘ziga tanishtrar ekan shubxasiz uni yaxshi va yomon ekanligini turlarga ajrata olish ko‘nikmasini shakillantirsagina bu shiddatli rivojlanish chog‘ida salbiy axborotlardan saqlana olamiz desak mubolag‘a bo‘lmaydi chunki axborotlar insonlarni boshqarish xususiyatiga ega bo‘ladi Biz psixikamizga qabul qilib va keyingi hayotiy faoliyatimizda tatbiq etishimiz mumnkin bo‘lgan ma‘lumotlardir, Albatta bu ma‘lumotlardan oqilona foydalanish madaniyatini ilgari surish eng maqbul yo‘l deb hisoblaymiz ma‘lumot o‘rnida shuni takidlab o‘tish keraki biz

¹So‘nggi yillarda mutaassib oqimlar yoshlar ichidagi faoliyatini xorijiy mamlakatlardagi mehnat migrantlarini ta‘sir doirasiga olish, “Internet” orqali targ‘ibot o‘tkazish, oila a‘zolari, yaqinlari va qo‘shnilarini o‘z guruhiga tortish, yashirin “hujralar” tashkil etish, diniy-ekstremistik mazmundagi materiallarni bosma, elektron ko‘rinishda tarqatish kabi usullarda amalga oshirmoqda. Darhaqiqat hozirgi kunga kelib diniy-ekstremistik tashkilotlar keng tarmoqli tizimga aylanib ulgurdi. Bu chuqur

¹ Din ishlari bo‘yicha qo‘mita
relegions.uz

o'ylangan strategiyaning bir qismidir. Avvalo, barcha ekstremistik tashkilotlar bir tadqiqot markazlari, ta'bir joiz bo'lsa, "g'oyaviy laboratoriya"lar mahsuli ekanini alohida qayd etishimiz lozim. Ma'lumki, O'zbekiston qator mintaqaviy tashkilotlar doirasida qabul qilingan ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashga qaratilgan shartnomalarni bajarishda faol qatnashib kelmoqda. Terrorizmga qarshi kurash, uni bartaraf etish masalalariga oid siyosiy-huquqiy hujjatlar BMT, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi, Shanxay hamkorlik tashkiloti doiralarida imzolangan. Hozirgi kunda respublikamizda diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashda davlat va fuqarolik jamiyatining samarali hamkorligi yo'lga qo'yilgan. Davlat amaldagi qonunlarimizga zid ravishda konstitutsion tuzumga qarshi guruhlarining faoliyatini aniqlaydi va ularga chek qo'yadi.

__Biz insonlar xar doim yangiliklarga intilib va qiziqib yashaymiz hayot kechiramiz va bu hayotiy faoliyat davomida xar bir yanglikni axborotlar orqali olamiz, Bu olingan ma'lumotlarimizni idrok qilamiz, Umuman olganda axborot makonini idrok etar ekanimiz hayotiy tajribamizdan kelib chiqqan xolda ijobiy va salbiy tomonga ajratamiz ayni damda ijtimoiy tarmoqlar orqali qo'shtirnoq ichidagi axborotlar biz uchun foydali yoki zararli ekanligini esda tutishimiz kerak axborot va axborot makonini inson idrokiga bog'laganimiz xam bejizga emas chunki **Sezgi organlarimizga bevosita ta'sir etayotgan narsa va hodisalarni tartibga solib bir butun holda aks ettirish idrok jarayoning motori xisoblanadi** ²yuqorida aytib o'tganimizdek ma'lumotlar insonlarni boshqarish xususiyatiga ega shuning uchun xam xar qanday yangiliklar bilan tanishish vaqtida ma'lumotlarni ishonchlik, to'liq yorqinlik, aniqlik, kabi xususiyatlariga e'tibor qaratish zarurati oshib bormoqda ayni damda insoniyat kundan kunga electron gadjitlarga bog'lanib bormoqda bu albata zamon talabi va shu bilan bir qatorda insoniyat og'irini yengil qilishga kata hissa qo'shmoqda shu bilan birgalikda to'g'ri va noto'g'ri turli xil buzg'inchilik g'oyalarni ilgari surish kabi ma'lumotlar tarqatishdaxam muxim axamiyat kasb ertmoqda desam mubolag'a bo'lmaydi, Chunki haqiqtdanxam yangiliklarni to'g'ri idrok etishimizni bir qancha jixatlari mavjud, Hozirda jadal rivijlanib borayotgan Diniy va dunyoviy, Siyosiy, Geosiyosiy, Irqiy, Manfatlar to'qnashuvi asri va bunda har birimiz o'z qarashlarimiz fikirlarimizga egamiz eng achinarli tomoni shundaki notog'ri axborotlarni eshitib va tog'ri idrok to'g'ri tafakkur qila olmasdan axborot makoni orqali shaxsiy pozitsiyasini salbi tomonga ozgartirish xolatlarixam uchrab turgani achinarli xolat albatta jamiyatda o'z ongli qarashlarida axborotlarning psixologik ta'sirlarini va turli xil jinoyatchilikni shakillanishini oldini olish maqsadida albata malumotlardan foydalanish yoki bo'lmasa internet olamidani OAV dan oqilona istemol qilish madaniyatini shakillantirish yuzasidan doimiy qator ishlar olib boriladi chunki yurtboshimiz takidlaganlaridek ³**"Jaholatga qarshi -ma'rifatni qurol qilgan ajdodlarimizdan bizgacha yetib kelgan boy ma'naviy meros o'ziga xos najot qal'asi himoya qo'rg'oni vazifasini o'taydi.** Shu bois ushbu ulug'vor qadiryat barcha olimu fuzalolar tomonidan ulug'langan,

² G'oziyev E .

³ <https://uza.uz/oz/menu>
President.uz

muqaddas va mo‘tabar kitoblarda yuksak ne‘mat sifatida e‘tirof etilgan . bu jihatdan Imom G‘zzoliy Maxdumi A‘zam singar allomalarimiz ilmiy merosi, ayniqsa , Buxoroyi Sharifning ulug‘ pirlardan boy ma‘naviy xazina – pand – o‘gitlar beqiyos ahamiyatga ega. Sh Mirziyoyev.

Axborotlarni ongimizga qabul qilish davomida xar birimiz tanqidiy tafakkur qilishimiz va bir so‘z bilan aytganda yaxshi va yomonni ko‘ra olishimiz to‘g‘ri fikr yurita olishni chuqurlashtirish masalasini ilgari surish biz va OAV olami bilan bog‘laydigan tv gazeta jurnal eng asosiysi qo‘l telefonlar orqali keladigan axborotlarni to‘g‘ri idrok qilishni shakillantirish kerak.

Xulosa

Xulosa qilib takidlash joizki inson doimiy ravishta axborot almashadi va shu bilan birgalikda bu olingan yangiliklarni o‘z hayotiy faoliyatida tadbiiq etadi har bir olgan malumotlarni taxlil etishi va tushuna bilish ko‘nikmasini shakillantirish insoning o‘z qo‘lida axborotlarni ijobiy va salbiy turlarini analiz qila bilish ko‘nikmasini inson olgan bilimlari malakalari orqali shakilantira oladi biz ayni vaqtda axborot makonini to‘g‘ri qabul qila olish uchun biz yoshlarda imunitet shakilantirishni ko‘proq ilgari surishimiz kerak qancha ko‘p salbiy ruxiyatni qamrab olgan axborotlar tarqatilar ekan biz bu ma‘lumotlarni ikkiga to‘g‘ri va notog‘ri kabi turlarga ajratish ko‘nikmasi ustida yangicha tizimlarni ishlab chiqishni yana va yana kuchaytirishimiz kerak bo‘ladi mobil vositalaridan foydalanish ma‘daniyatini yanada oshirish chora tadbirlarini aloxida e‘tiborga olish kerakligini ota onalar qat‘iy nazorat qilshi muhim omil bo‘ladi zero kelajak uchun qalbi vataniga jamiyatiga nisbatan ota onasini ardog‘lashi kabi qadiryatlari va diniga nisbatan xurmat ila ulg‘ayishi yuksak maralarni zabt etish kaliti bo‘lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

G‘oziyev E .

<https://uza.uz>

<https://ict.xabar.uz>

relegions.uz

President.uz

<https://uza.uz/oz/menu>